

InnDigit Alat

Procjena stepena digitalizacije i inovativnosti

Nizak nivo digitalizacije i inovativnosti

O digitalnom alatu „InnDigit Alat“

Digitalna transformacija odnosi se na promjene koje se događaju u svim sektorima privrede i društva, a kao rezultat uvođenja i integracije digitalnih tehnologija u poslovne procese. Uvođenje digitalnih tehnologija u sve procese, jedini je način ka unapređenju i olakšavanju poslovanja, a koje za cilj imaju smanjenje troškova, primjenu inovativnih rješenja i povećanje konkurentnosti.

Alat za procjenu stepena digitalizacije i inovativnosti MSP „InnDigit Alat“ razvijen je u sklopu projekta „Istraživanje i razvoj u MSP u RS kroz inovacije i digitalno povezivanje – InnDigitSME¹“ (eng. „*Innovation & Digitally Connected R&D in SMEs in RS*“), koji Privredna komora Republike Srpske realizuje u partnerstvu sa Mašinskim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci i Centrom za digitalnu transformaciju Privredne komore Srbije. Projekat je započet u novembru 2023. godine i traje 10 mjeseci, a ima za cilj jačanje inovativnosti i podršku digitalizaciji malih i srednjih preduzeća u Republici Srpskoj, kroz jačanje kompetencija zaposlenih u privredi i razvoj nove usluge Centra za digitalnu transformaciju Privredne komore Republike Srpske, te povezivanje akademske zajednice i privrede.

„InnDigit Alat“ može pomoći kompaniji da procijeni svoju digitalnu zrelost i identifikuje vlastite inovativne kapacitete, dok istovremeno nudi i smjernice za unapređenje procesa digitalne transformacije i razvoj inovativnosti u organizaciji.

Digitalna transformacija je proces koji počinje sa procjenom početnog stanja i jasnim planiranjem mape puta digitalne transformacije, uz jasno postavljene ciljeve. Slijedi implementacija planiranih aktivnosti, te konačna evaluacija i dalji monitoring implementiranih projekata. Analiza početnog stanja digitalne transformacije je osnova pokretanja promjena na sistemski i koordinisan način. Digitalna transformacija je kontinuiran proces, ali je za svaku kompaniju put do postizanja cilja drugačiji.

Zbog svega rečenog, InnDigit Alat je rješenje koje Vam nudi lak i brz početak, motivaciju, a potom i jednostavne smjernice za ne tako jednostavan put ka digitalnoj transformaciji kompanije.

¹ Projekat InnDigitSME je podržan od strane projekta "Inovacija i digitalizacija malih i srednjih poduzeća u Bosni i Hercegovini – EU4DigitalSME" kojeg sufinansira Evropska unija i vlada SR Njemačke, a implementira DeDeutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Projekat kroz bolji pristup inovativnim tehnologijama, vještinama i uslugama širom vrijednosnih lanaca podržava stvaranje povoljnog poslovnog okruženja za tehnološku transformaciju malih i srednjih poduzeća u konkurentnim sektorima u Bosni i Hercegovini.

Procjena digitalno-inovativnih kapaciteta MSP se bazira na sveobuhvatnom **upitniku** organizovanom u šest oblasti koje predstavljaju **stubove digitalne transformacije** i procjene inovativnih kapaciteta kompanija:

Digitalizacija i strategija	Procesi	Ljudski resursi	Marketing i korisnik	Finansije	Osnovne informacije o kompaniji

Na osnovu rezultata u upitniku, kompanije se svrstavaju u jednu od **tri kategorije digitalne zrelosti**. Za svaku kategoriju, dokument pruža sliku trenutnog stanja u kompaniji kao i set preporuka na koje se potrebno fokusirati. Kategorije su:

Nizak nivo digitalizacije – kompanije koje još uvek nisu razvile svoju digitalnu strategiju, a primjena digitalnih tehnologija nije strateški prioritet.

Srednji nivo digitalizacije – kompanije koje su u početnoj fazi digitalne transformacije ali su prepoznale potrebu za primjenom digitalnih tehnologija, kao i inovativne kompanije koje teže unapređenju inovativnosti.

Napredan nivo digitalizacije – kompanije koje imaju jasno definisane inovativne kapacitete i digitalnu strategiju, viziju i mogućnost pokretanja promjena.

Procjena digitalno-inovativnih kapaciteta MSP se bazira na sveobuhvatnom upitniku organizovanom u šest oblasti koje predstavljaju stubove digitalne transformacije i procjene inovativnih kapaciteta kompanija:

- Digitalizacija i strategija
- Procesi
- Ljudski resursi
- Marketing i korisnik
- Finansije
- Osnovne informacije o kompaniji

Na osnovu postignutih rezultata u upitniku, kompanije se svrstavaju u jednu od tri kategorije digitalne zrelosti. Za svaku kategoriju, dokument pruža cjelokupnu sliku trenutnog stanja u kompaniji kao i set preporuka i ključnih područja na koje je potrebno da se fokusirate. Kategorije su:

- **Nizak nivo digitalizacije** – U ovu kategoriju spadaju kompanije koje još uvek nisu razvile svoju digitalnu strategiju, primjena digitalnih tehnologija nije strateški prioritet.
- **Srednji nivo digitalizacije** – U ovoj kategoriji su kompanije koje su još uvijek u početnih fazi digitalne transformacije ali su prepoznale potrebu za primjenom digitalnih tehnologija. Takođe, u ovu kategoriju pripadaju inovativne kompanije koje teže dodatnom unapređenju inovativnosti.
- **Napredan nivo digitalizacije** – U ovu kategoriju spadaju kompanije koje imaju jasno definisane inovativne kapacitete i digitalnu strategiju, viziju i mogućnost pokretanja promjena.

Nizak nivo digitalizacije i inovativnosti

Na osnovu podataka iz upitnika, nivo digitalne zrelosti i inovativnosti je nizak.

Većina kompanija u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini se nalazi u početnim fazama digitalne transformacije. Sve kompanije se moraju digitalizovati kako bi bile konkurentne na tržištu.

Nizak nivo digitalizacije u kompaniji označava nedostatak usklađenosti sa savremenim digitalnim standardima i tehnologijama. To znači da postoje prilike i mogućnosti za unapređenje efikasnosti poslovnih procesa i to najčešće tako što se mijenjaju prakse kao što su:

- ručno upravljanje podacima,
- upotreba zastarjelih informacionih sistema i
- nedostatak integracije između različitih funkcija unutar organizacije.

Ova situacija za rezultat ima sporije donošenje odluka, manjak agilnosti u prilagođavanju promjenama na tržištu, te ograničene kapacitete za razvoj inovacija.

Kompanije u ovoj kategoriji još uvek nemaju razvijene digitalne strategije, te primjena digitalnih tehnologija nije strateški prioritet i funkcionišu po analognom sistemu. Digitalne tehnologije se uglavnom vode ručno, a poslovni procesi su neefikasni i podložni pogreškama zbog nedostatka digitalne automatizacije.

Kada je riječ o odnosu prema kupcima, usluge kompanija u ovoj kategoriji često nisu dovoljno prilagođene potrebama kupaca, a zbog ograničenih kanala komunikacije sporije odgovaraju na njegove zahtjeve. Digitalna transformacija u svojoj osnovi ima težnju ka zadovoljnom kupcu.

Kompanije ove kategorije obično zaostaju za konkurencijom kada je u pitanju nivo ulaganja u digitalne alate neophodne za transformaciju poslovanja, te nedovoljno ulažu u izgradnju digitalnih kompetencija zaposlenih, što može smanjiti produktivnost. Zaposleni na niskom nivou digitalne zrelosti često nisu okrenuti ka inovacijama, a nedostatak pristupa savremenim tehnologijama može ograničiti njihovu sposobnost prilagođavanja promjenama.

PREPORUKA:

Kompanije sa niskim nivoom digitalizacije i inovativnosti treba da započnu proces transformacije poslovnih procesa, obuke zaposlenih, saradnje sa vanjskim partnerima i unapređenja odnosa sa kupcima kako bi se podstakao razvoj i rast preduzeća.

Prvi korak u ovom procesu je osigurati strateški pristup digitalnoj transformaciji što je lako obezbjediti uz podršku Centra za digitalnu transformaciju Privredne komore Republike Srpske. CDT PK RS je jedinstven servis za sve kompanije koje su u početnoj fazi digitalne transformacije ili nisu zadovoljni svojim dosadašnjim postignućima na ovom polju.

Preporuke za poboljšanje digitalne zrelosti i inovativnosti

Strategija

Odgovori iz InnDigit Alata upućuju na to da je kompanija u dijelu strateškog pristupa procesu digitalne transformacije na srednjem nivou. Ukoliko je vizija digitalne transformacije u razradi a najviše rukovodstvo aktivno podržava digitalnu transformaciju, za potpunu predanost je potrebno imati još samo ciljeve koji se usklađuju s poslovnim strategijama. Razvijena sveobuhvatna digitalna strategija ključna je za postizanje uspjeha. Ovo uključuje analizu trenutnih procesa, identifikaciju ključnih područja za digitalizaciju i planiranje koraka ka implementaciji. Podršku za izradu mape puta digitalne transformacije i implementaciju projekata digitalizacije poslovanja pruža Centar za digitalnu transformaciju Privredne komore Republike Srpske.

Proces

Rezultati analize odgovora upućuju na to da je kompanija u dijelu digitalne transformacije poslovnog procesa na niskom nivou. Investiranje u modernu tehnološku infrastrukturu okosnica je digitalne transformacije kompanije. To je i najvidljiviji dio, koji dodatno motiviše kolektiv na stalno unapređenje. Ukoliko kompanija razmotri mogućnosti upotrebe računarstva u oblaku, naprednih analitičkih alata i vještačke inteligencije u poslovanju te odluči da što više automatizuje procese, učiniće mnogo za svoju održivost. Centar za digitalnu transformaciju ima obučene konsultante koji, nakon donesene odluke o unapređenju procesa, kompaniji pomažu da strukturisano i na najefikasniji način primjeni nova rješenja.

Ljudski resursi

Odgovori iz InnDigit Alata upućuju na to da su akcije kompanije u vezi razvoja vještina zaposlenih za proces digitalne transformacije ocijenjene niskom ocjenom. To znači da je kompanija nije prepoznala značaj osnaživanja zaposlenih digitalnim vještinama za uspjeh transformacije. Edukacija i trening zaposlenih za korišćenje novih tehnologija i alata ključni su za dobar efekat digitalne transformacije kompanije. Centar za digitalnu transformaciju veliki dio svojih kapaciteta posvećuje akcijama koje se tiču razvoja znanja donosioca odluka i svih članova kolektiva domaćih kompanija u vezi sa digitalnim vještinama i tržišnim trendovima.

Marketing

Odgovori iz oblasti Marketing InnDigit Alata ukazuju da je kompanija u ovoj oblasti digitalne transformacije postiže niske rezultate. To znači da je kompanija nije prepoznala da digitalna transformacija marketinga može značajno unaprijediti efikasnost komunikacije s ciljnim auditorijumom, povećati angažovanje kupaca i poboljšati ukupno iskustvo kupovine. Savremeni alati u ovoj oblasti kompanijama pomažu da bolje razumiju profil ciljne publike i ponude personalizovan sadržaj koji odgovara potrebama svakog pojedinačnog kupca. Upotreba rješenja za automatizaciju marketinga olakšava proces, štedi vrijeme i povećava efikasnost. Vještačka inteligencija je omogućila mnogo bolju analizu podataka, te predviđanje ponašanja kupaca. Ostale oblasti na kojima kompanija treba da djeluje pri digitalnoj transformaciji svog marketinga su društvene mreže, mjerenje performansi, mobilni marketing, razvoj online zajednice...

Finansije

InnDigit Alat procjenjuje nizak nivo zrelosti za digitalnu transformaciju kompanije u oblasti finansija. Prema tome, kompanija nije uspješna u upotrebi savremenih alata za računovodstvo i finansije, te ne koristi sve mogućnosti kada su u pitanju načini i izvori finansiranja akcija digitalne transformacije u kompaniji. InfoBiz je platforma Privredne komore Republike Srpske na kojoj su ažurne informacije u vezi sa ekosistemom za digitalnu transformaciju naših privrednih društava infobiz.komorars.ba

Dodatne preporuke:

- Ne postoji organizacija koja nije inovativna, već samo ona koje ne zna prepoznati i iskoristiti ideje. Identifikovati prilike za inovacije i podržati istraživanje i razvoj te stvarati podsticajno okruženje koje uči iz grešaka, nije lako. U tome vam može pomoći [digitalni inovacioni hab IDEMO](#).
- S obzirom da ne koristite digitalne alate u poslovanju, potrebno je da se upoznate sa prednostima i prijetnjama koje preduzeću donosi digitalna transformacija. Ovo je zadatak kojem je potrebno pristupiti strateški i sistematizovano. Centar za digitalnu transformaciju PK RS je jedinstvena institucija koja u Srpskoj nudi sveobuhvatne savjetodavne usluge i metodologiju za digitalnu transformaciju privrednih subjekata.
- Iako je broj elektronskih usluga organa uprave koje imamo na raspolaganju mali, korišćenje ovih alata vam može uštediti vrijeme i smanjiti broj grešaka u radu. Potrebno je da uložite malo vremena za informisanje o raspoloživim servisima poreskih uprava i/ili banke, te malo više za obuku za korišćenje tih servisa, ali ćete zato smanjiti broj posjeta ovim organizacijama i ostaće vam više vremena za neke složenije operacije. Stoga, posjetite internet stranice nadležnih institucija prije nego odete lično "da nosite papire".
- Komorski sistem Republike Srpske godišnje organizuje više od 50 informativnih i edukativnih događaja širom Srpske ili onlajn. Preovladavaju događaji na kojima je učešće besplatno. Članovi mogu u svakom trenutku da kontaktiraju Komoru i iniciraju edukacije na teme koje su korisne za djelatnost ili cijelu privredu. Više informacija nađite na [edukacije.komorars.ba](#)
- Proces digitalne transformacije privrede zahtjeva strateški pristup, kako u analizi trenutne situacije, tako i u planiranju budućih aktivnosti, odnosno kreiranju digitalne strategije i pronalaženju optimalnih digitalnih rješenja na tržištu u skladu sa potrebama preduzeća. Centar za digitalnu transformaciju Privredne komore Republike Srpske pruža sveobuhvatnu podršku preduzećima na polju digitalne transformacije.
- Izazovi koji stoje pred prerađivačkom industrijom naše zemlje u oblasti digitalizacije poslovanja su veliki, međutim oblasti kao što su prerada drveta i metala su prepoznate kao ključna područja intervencije najvećeg broja akcija podrške provedenih na temu digitalizacije. Stoga, ne posustajte, ukoliko se osvrnete oko sebe postoje organizacije i institucije koje će vam pomoći u tranziciji ka novim tehnologijama i modelima poslovanja. Vaša prva kontakt tačka je Centar za digitalnu transformaciju Privredne komore Republike Srpske.

Implemented by

Centar za digitalnu transformaciju
Privredne komore Republike Srpske
Branka Ćopića 6, 78000 Banja Luka
Telefon: 051 493 138
e-mail: cdt.pkr@komorars.ba

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF MECHANICAL ENGINEERING

